

طاشينك
ارمنيه يوتى غزرت
صاحبنا: هارند ماموريان: ازمير

"TACHINK"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԳ.	ՎԵՑ.	ԵՌ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	202,72.
ԴԱՂԱՔԱԿԱՆ	108	54	2,72.
ԳՐԱԿԱՆ	25	13	30r.

Համակարգի պետ է ուղղվել «ԴԱՇԻՆԿ»-ի
խմբագրության
Rédaction du journal Arménien
«TACHINK»—Smyrne

Ձի հրատարակումը ձեռագրերը չեն վերադարձվում

10 ՓԱՐԱ

ԱՆԵԼԷ ԱՆԵԼ

Օտանեան հայրենիքին ազատաբարձր
Մահմուտ ճէվրէթ փաշա՝ իմաց տուեր է
Ս. Պատրիարք Հօր՝ թէ Ստանպոլի Զին-
ուորական Ատեանին վճիռները կարգադրե-
լան վաւերացմամբ արդէն նախադարձ-
ուած և Ստեանն այլ լուծուած ըլլալով՝
կարելի չէ այլևս նոր ու խոտազոյն մի-
ջոյններ ձեռք առնել կիլիկեան Ազատքին
զինուոր պատասխանատուներուն դէմ:

Ասոր վրայ՝ Գուրեան Սրբազանն այլ
բանկ հուսաց Գործիքին՝ թէ քանի որ ար-
գարութիւն չընելէ հոգը՝ այդ մասին
արուած վերջին խոտազոյններն այլ չեն յար-
գուիր, իրեն կը մնայ կրկին ու անդառ-
նալորէն հրաժարիլ...

Ի՞նչ ստանալիս սպասուելիք, հէ...
Մայ կը մնայ որ գործանալ, թէ պատ-
րիարքական այս գերագոյն հրաժարումին
հաւանականութեան հանդէպ կոտորակաւ-
թիւնը իրար չանցնելի, պատգամաւոր-
ներ, բարեխոսողներ չի վազցներ Գուր-
գան... «Հալիւ Լալան Արինդ»-ի հեղանակ-
րդ, հեղինակին ցատումն հանդարտեցնե-
լու, անոր խափալ սիրար սղարկելու հա-
մար:

Բայց, Աստուծո՛ւ սիրուն, իրար հասկը
հանք:

Գուրեան Սրբազանը Պատրիարքական
Աթոռ վերադարձնողները իրան կը հաւ-
սային թէ նոր Գործիքն պիտի հաստուցա-
նէր կիլիկեան Հայրենուն այն արդարու-
թիւնը, զոր իր նախորդը զայցեր էր:

Ինչէն կրնար ծաղուծ առնել, ինչով
կրնար հիմնաւորուիլ այսպիսի հաստաթ
մը:

Հազար վաշտային ու մէկ չորսք, որ
մէկ առաւելութիւնը Հիլմի վաշտային վը-
րայ՝ մտկի իրաւունք կուտար այդպիսի
լոյս մը տաճիլու:

Կոտորակութեան դուրսն անցած-չան-
ցած՝ ընդհանուր ներուժի մը աւաճարիլը
մէջտեղ նետելէն էր որ մեր աչքին տը-
ղարութեան տալիսանի հայտքը կուտար
արդի վարչապետին:

Ինքզինքին ու իրար չի խորհնք:—
Ահա Գուրեան Սրբազանը ստիպելիք
իր Աթոռ վերադարձնող տառնց հաւա-
քի որ և է արդ ու գրական պատճառ ու-
նենայու՝ թէ սահմանադրական կոտորակ-
ութիւնը կիլիկեան Եղեռնին չորս խոս-
քէն զօրծի պիտի անցնէր, և ամէն արտա-
նառ ունենալով կարծիք, թէ նոր խոս-
տանքներն այլ սոսկ խոտառում պիտի մը-
նային:

Պատրիարքին վերադարձը, անոնց իր
պահանջներուն օրէկ հիմնական գոհացում
ստացած ըլլալու, նահանջ մըն էր ինքնին:
Եւ այն այդպիսի հանդամանքները, որոնց
մէջ այդ նահանջը կատարուեցաւ, մեզի
իրաւունք չէին ի տար կրեք լուստան,
ըլլալու ազգային նկատմամբ:

Նախորդ Ազգ. Կեդր. վարչութիւնը
պէն մը պակշտեց այդին առջև, Պատ-
րիարքը հրաժարումի մեղքէ հոգը զայն
կէ համարան լրելով, անոր մէջինն ազգի-
ցութիւնը կտրելով և անոր կոտորէն
զաւաճանելով:

Ներկայ Ազգ. Կեդր. վարչութիւնը
ազգը անկէն զուր հանել, անոր առջև
համարան հարկի կարծեց՝ Պատրիարքն իր
Աթոռ վերադարձնելով: Եւ հիմա ուրիշ
անկ մըն է որ կը ցցուի մեր գիտնաց
պատրիարքական նոր հրաժարումի մը պա-
տահանութեանը:

Այս լուրը թերող Պապանայ թերթիկը

կրնան թէ վարչութիւնը համաձայն չէ և-
զեր որ Պատրիարքը կրկին հրաժարի, թէ
կը բաժնէ անոր յուստարութիւններն ու
բողոքները:

Համաձայն եզրէ է կամ ոչ, ասիկա մե-
զի համար մեծ կարեւորութիւն մը չունի:
Ինչպիսի՞նք ազգային արդէն վերադար-
ուած արժանապատուութեան երկրորդ ու
բոլորովին աւելորդ ստորնացում մը իր-
նայելու ինչպիսի է՝ մեր տեսակետով:

Կը հասկնանք Գուրեան Սրբազանի
խղճմանքի ստացնալը: Բայց իր պարա-
զան՝ որքան ալ յարգելի՝ չի կրնար մեզ
այդպիսի մտահոգել: Գուրեան որ անգամ մը
իր Աթոռ վերադարձաւ, աչքն առած
ըլլալու էր զանաւորութեան բաժակը ցմբուր
բամբակ անուտուել:

Ինչ բան կ'ուզուի հիմա նոր հրաժա-
րականի մը ունայն սպասուելիքով:

Բաւական համազում գոյացուցած չենք
զեւ, թէ սահմանադրական կոտորակութե-
անը՝ արդարութեան գործին մէջ այսու-
հետ ընելիք չունի այն ինչ որ հուզեց ր-
նել ցարդ:

Աւերին:

Ի՞նչ օգուտ նորէն հրաժարիլ, ու խոս-
քի ու խոտառումի նոր քաշքշտանքու մէջ
քանի մը ամիս ժամաւաճառ ըլլալէ վերջը՝
որ մըն ալ կրկին ստիպուիլ համակերպե-
լու:

Կիլիկեան հարցը պատրիարքական
հրաժարականներով չի լուծուիր:

Ասիկա հասկցուեցաւ, կամ զէթ հաս-
կցուած ըլլալու էր մինչև հիմա:

Եւ քանի որ ազգային ընթացիկ գի-
ծերու անօրինակութեան համար Պատրի-
արքի մը պէտք ունենք, պէտք չի կայ
քանի մը չարախն անգամ մը ի գուր տե-
ղը հրաժարականի ինչպիսի յարուցանել
մեր զինուոր:

Եթէ Գուրեան Սրբազան զիջումներու
և համակերպութեան մարդը չուզեր ըլ-
լալ, ո՞չ օք կրնայ մեղադրել զինքը:

Այդ պարագային միտնալով ընդ միշտ
կը քաշուի իր Աթոռէն, և ուշիշ մը կ'ընտ-
րեն իր տեղը:

Իր առաջին հրաժարումը անհրաժեշտ
քայլ մըն էր, իրեն ազգային բողոքի մը
հանդիսաւոր արտայայտութիւնը՝ Կիլի-
կեան Ազատքին տալիս:

Գործողարար այդ քայլը ուրիշ ար-
դենք չունեցաւ, եթէ ոչ ազգայնացման
ու երևան թերի արգարութեան բողոք-
մակ ու վերջնական անանկութիւնը սահ-
մանադրական թուրքից մէջ:

Հիմա, որ այդ մասին ներքին չէ այլևս
ո՞ր և է արդարայն պահել, բոլորովին ան-
տեղի կը գտնենք հոս անուտուած քայլը
կրկին զէպի առաջ:

Կիլիկեան հարցը մեր կողմէն վերջին
միջոցի մը գիտումն ալ կը պահանջէր,
հրաժարականորէն:

Պատրիարքին չէր իշխար այդ վերջին
միջոցը:

Մեր մկարդներուն տալու ու անխու-
ցալիկի պարտականութիւնն էր ան:

Օտանեան ինքնադատման առջև Կի-
լիկեան ազգական Հայրենեան գերագոյն
պաշտպանութիւնն ստանձնելու էին ա-
նոնք:

Բայց մեր հերոսաւոր մկարդները
ողորմելիորէն գտաւիք եզան ցարդ իրենց
այդ նախնական պարտականութեան առ-
ջի:

Թո՛ղ ինչ կ'ուզեն ըսեն, ասիկա ի-
րենց հախտին ամօթի անճշդի խորանը
պիտի մնայ:

Զօհրաւ, որ կրնար այդ չքից զերը
սքանչելապէս կատարել, փնդրելիք թա-
ղեց ազգային զգացումն մէջ, անմահա-

ցումը հոգաւոր տալիք մը յամադորէն
խոսք տալով:

Վարդէն շատ բան կ'որոնցուց իր վե-
սայիի հմայքէն՝ այդ փոխ խոյանքին զէթ
կաշիկով հաւատարիլ չի փորձելուն հա-
մար:

Միւսներուն խօսքը չեմ ընէր: Պէտք
կայ...

Գալով մեր այն քաղաքական կուսակ-
ցութեան, որ իր մկարդս ընկերներովը
կը պարծնեցայ տխարիւր ամէն կողմը, ա-
նիկա կիլիկեան հարցէն աւելի ստիպուա-
կան ու ծանրալիս բաներով զբաղած է,
օրինակի համար, միլիոնի սարքիլ Բերայի
Ա. Երրորդութիւն երկրացիին մէջ և
ոտանայ ընտանիքներու անունով
զղորդակն ծառեր որոտայ ուսու բռնա-
կալութեան դէմ, Կովկասի հայերը քիչ
մըն ալ նկող դէն տալու գնով...

Աւ այս բոլորէն հոգը, զեւ կը զար-
մանանք, որ ազգային կ'երթանք անկե-
անկ...

ՈՒՐԻՆ ՊԱՐԹԵՐԹ

ԼՈՅՍ ՏԵՍՈՒ
ՍՈՒՐԵՆ ՊԱՐԹԵՐԹԱՆԻ
ԲԱՅԲԱՅՈՒՄ
ԳԻՆ 6 ԴՐՈՒՇ

Դիւնը Մանուէլեան Տպարանը

ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ԲԱՐԵԳ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ԶԵԿՈՒՅՈՒՄ

Հայկական Ընդհ. Միութեան Կեդր.
Վարչ. Ժողովը ուրախութեամբ կը ծա-
նուցանէ թէ Բարեգործակ Տիգրան Խան
Քէլէկեան, որ այժմ տեղը կը գտնուի,
իր բարեգործական յայտնի զգացումներուն
մէջ նոր և փայլուն ապացոյցը հանգաւ-
տալ, ինքնաբերաբար Միութեան տա-
մադրելով (1090) հազար անդ. ոսկի
նուէր մը, այդ գումարով կիլիկիոյ ծովե-
զերեաց մէկ խաղաքին մէջ հող մը գնելու
և վրան օրրանայ մը կառուցանելու հա-
մար՝ ի յիշատակ իր հանգուցեալ եղբոր
Գէորգ Քէլէկեանի:

Քէլէկեան Խան արդէն ամիսներ ա-
ռաջ յղարած էր այս գումարը, և այս
անգամ իր նպատակին գործողութիւնը
յանձնելով Հայկական Միութեան, թէ իր
համակրանքը և վստահութիւնը կը յայտ-
նէ զէպի այս հաստատութիւնը, և թէ
կ'ապահովեն չուստափոխ իրադարձու-
թիւններովեան կողմէ առաւելուած Կի-
լիկեան օրրանայի ծրագրին:

Եւ զի Գաւ, Զոհրաւիկի ազգայններէն
ընկի Թաքապի Տիգր Գրիգոր Մէօթէ-
մէտեան, Երիտաւրեան ծանօթի ալեւոր
հորատէրը, փափաքելով իր ճանապարհը
օժտել կրկնական նոր հաստատութեան
մը և միանգամայն իր ուրն ու գնահա-
տումը ապացուցանել զէպի Հայի. Միու-
թեան, ամսու 12ին տեղեւոյ Ազգ. Ա-
ռաջնորդարանը անձամբ գնակով Ընդ-
րութեան կուսկեց քանի և մէկ Գէտան
մշակելի հող, որ կը ներկայացնէ 3000
անդ. ոսկի արժէք մը, պայմանաւ որ
յետ մահէ ինչպէս հողին գուտ հասցնելով
Միութեան մեծաքաղ խորհրդին անու-
նով վարժարան մը կառուցանել Թաքա-
մէջ և անոր կրկնական մատակարարու-
թեան հողը ինք ստանանէ:

Վերոյիշեալ նուէրն և կտակն առ-
թիւ Կեդր. Վարչ. Ժողովս պարտք կը
սեպէ հրապարակաւ արտագին շնորհա-
լութեան յայտնել թէ Տիգրան Խան Քէլէկ-
եանի և թէ Տիգր Գր. Մէօթէմէտեանի,
որոնց ինքնաբեր և փհանձն յիշարարու-
մը զէպի ազգային բարեգործութիւնը յու-
սայի է որ իրեն բարի օրինակ իր ազնիւ
հետեւորդները ունենայ:

Հայի Ընդհ. Միութեան
Կեդր. Վարչ. Ժողով
(Կեմիք)

Գահիրէ, 13 Մարտ 1910

ԱՐԶԱԳԱՆԳ

ՌՈՒՍԱՆՈՅ ՍՐԱՄՏՈՒԹԻՒՆ
«Լուսարեւ-Արեւ»-ի մեջ Ա. Շախեանի
հրատարակած եղիպսակսն սպառնալիւն-
ներուն մեկ հատուածը առիթ տուեալ է
Թիֆլիզ հրատարակող «Հովիւ» շաբա-
թաթերթի խմբագրութեանը՝ արտատպիւն
ընկնու:

Յայտը կը բերենք «Հովիւ»-ի այդ կը-
տորը, մեր ընթերցողներուն գաղափար մը
ստոր համար ուսանալու գրական ճաշա-
կին ու համապատասխան վրայ:

Էջին երգը՝ Արեւմտեան հայոց մամու-
լը այժմ մի նոր փրկութեան գործի սկզբը-
նաւորութեան վրայ է: Կիլիկիոյ հայե-
րին փրկելուց յետոյ, այժմ Մուշեղ Կախի-
օրցանը կողմ լրագրի մատասնջութեան
ստարկան է գտնել կարծես թէ Եղիպսա-
սի էջերի տատապանքի ինչպիսի:

Եւ որովհետեւ ամեն ազատագրական
գործ կը գտնուի ու բանաստեղծութեան
է սկսուած և այդ երգերն ու բանաստեղծու-
թիւնները մեր ազատագրութեան չարժան
նախորդներն են յիշեցնում, այդ պատ-
ճառով Եղիպսոսում հրատարակող
«Լուսարեւ-Արեւ» լրագրի յուշուածը 29-ի
խմբագրական բաժնում տարած հետեւեալ
արձակ քերթուածը պէտք է համարել մի
նոր ազատագրական շարժման ազգանշան:

«Անտրոտեմ ու անխոյն աշխատա-
ւորներ այդ կենդանիները, կովը, ջորին
ու էջը, — էջը մանաւանդ՝ զարուար անի-
րաւուած, որ իր գնայիկէ աչքերուն մէջ
տեսակ մը հեղուկութեան պէս բան մը ունի
իր սիրովը տարախառ անհասկացողու-
թեանը համար: Այլուոր, ճերմակ էջեր,
պզտիկ հրաշալիքներ բնութեան անտեսու-
թեան ու հաշակին: Եղիպսոս այն երկի-
րն է, ուր մարդերը սե են ու էջերը ճեր-
մակ»:

Ազատագրական շարժման ձայնը այս
անգամ Ազատային չի դալիս և հաւանա-
կան է, որ «զատակարգային կուսի» թը-
ռուցիկներն էլ ժրեկից չեն դալու:

«Գարաւոր անիրաւուած» էջին տա-
ղանդաւոր բանաստեղծը — Պ. Ա. Շաք-
լեան — Գօլի Պերպիւրեան վարժարանի
ընթացաւարտ է, 15 տարեւոյ ի վեր հա-
տատուած է Մանչեսթր ատարականի մօտ
գործակատարութեան պաշտօնով, Գոր-
ծով Հնդկաստան գնալու ժամանակ, նա
հանդիպել է Եղիպսոս և իր մի արձակ
քերթուածը հրատարակել է Կալիֆօրնիա «Լու-
սարեւ-Արեւ» լրագրում, որից մի կտոր
առաջ թերթիք ցոյց տալու համար «տա-
ղանդաւոր գրողեան նկարագրի ոճը»,
ինչպէս անուանուած է այդ լրագրը Էջի
բանաստեղծի ներշնչութեանը:

«Ինչո՞ւնք»-ի Նիւ-Եօրքի գործական է
Տիգր Մկրտիչ Գալուստեան՝ որուն կրնան
գիտնել բաժանորդագրուիլ փափաքողք,
ինչպէս նաև վճարել իրենց բաժան օր-
գաղկները:

ՇՆՈՐՀԱԿԱՆԻՔ

Հոգ-Սրբախնամ անկրուծական քաղ-
ցր պարտականութիւն կը համարի իր խո-
րին չնորհալարութիւնները յայտնել հրա-
պարակաւ առ ազնիւ Տօքթ. Կոստանդ-
նան, որ իր բարի տալարութեան համեմատ
համեցաւ հիւանդի մը տալիւ չղանայ
իր աջակցութիւնը՝ առ ազնիւ Տօքթ.
Թովմասեան, որ հաստատութեան մնացուն
թիւիկի պաշտօնը անձնակրօնարար կատա-
րելէ զատ, վերաբուժական խիտ յաջող
գործողութեան մը համար մասնակցեցաւ
Ազնիւ Տօքթ. Եւսեփեան. նաեւ առ բարեջան
Փիլիպ Տօքթրի բնկրութիւնն որ Անկիւտ
կան հիւանդանոցի իր յատուկ բաժնին մէջ
գործունէլ տուաւ հիւանդ որդեակ մը, որ
այսու կըցաւ վառանգաւոր հիւանդութենէ
մը ապաքինիլ:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անկէ՛ԲԱՌՈՒԿԱՆՆԻՔ ներկայացման մը
պահուն տեղի ունեցած զայլմակդական
արարքի մը մասին գրած էինք ասիւ ա-
ռաջ. այժմ կը լսենք թէ նոյն զայլմակ-
դական տեղի տուող անձը եղած է քա-
ղաքիս վերաքննիչ ատենախմբի անդամներէն
Ինճան պէշ, որուն համար՝ ուրիշ տեղա-
կան թերթերու արձագանքն ըլլալով՝
գրած էինք թէ «Լսեմ». Կուսակալին յան-
դիմանական խոսքերուն վրայ ինքնաբե-
րաբար հրամարտած է. բայց ստուգուած
է որ ինչպէս անդամակցները մերժած
են իրենց պաշտօնը չարոնակել այդ տե-
սակ անուանարկ պաշտօնակցի մը ներկա-
յութեամբ իրենց պաշտօնակարած գա-
տարանին մէջ, հետեւեալ կամ իրենք
պէտք է հրամարտին կամ Ինճան պէշը
հրամարտեցաւ իւր Այս պատասխանիչը ու
իրաւացի բողոքին վրայ՝ խնդիրը լաւ մը
քննուելով և ոստիկանութեան տեղեկա-
գիրն ալ նոյնը հաստատած ըլլալով՝ յիշ-
եալ բարոյագործի անձը պաշտօնէ հրամա-
րեցուցուած ու խնդիրը իր մանրամաս-
նութեամբ Պոլսո տեղեկագրուած է:
Առջի օր Ինճան պէշ իր քարթինսը չարկած
ոստանական շաղկապով համարչ եղած
է՝ առանց ետին նստելու ու այդ ևս իզ-
միլը չի տեսնելու պատարկութեամբ...
ՉԱՌԻՐԸԱՒԼՔ Մէջմէջ աւագակարգեալ
մասին վերջերս թէ՛ տեղական և թէ՛ Պոլ-
սո մասնաժողով մէջ իրարու հակառակու-
րակի երեցան, որոնց արձագանք և
զանք նաեւ մենք. այսպէս, ոմանք բաժն
թէ Չարքըձայլն մեռած է. ուրիշներ առ-
կէ քանի մը օր առաջ աւագակարգեալին
Այսին կողմերը տեսնուած ըլլալը, ա-
ղարակի մը մէջ մէկ երկու օր բնակած և
անկէ դեռանալով Մէջմէջ գետին միւս
կողմ անցած ըլլալու լուրը տուին: Զի-
քարը հակադէմ այս անձինն տեղեկա-
թեանց աղբիւր կը նկատուին կարգ մը
լրագրական թղթակիցներ, որոնք Չա-
րքըձայլի մասին հասարակութեան ունե-
ցած հետաքրքրութեան գոհացում տարու-
համար՝ երեւակայական և անցող իրողու-
թիւններու շարքով մը կը լեցնեն իրենց
պատկանած թերթերը: Այս ամէն տարա-
նայտութիւններուն մէջ երկէ կայ ստույգ
քան մը՝ այն ալ Չարքըձայլի մասին ո՛ր
և է տեղեկութիւն չըլլան է:

Եւ կը յիշէք այն պատասխանը զոր
տուած էր ինձի իր մեկնելու օրուն նա-
խընթաց իրեկեանը.
— Ատիկա կարեւոր ունի... խիտ
կարծիք ուրիշ մը...
Որչափ որ կը ջանար բնական ու ան-
տարբեր երևալ, իր չարմախներուն, իր
քննադիր և իր լուսնեան մէջ կը նշմա-
րէի անսովոր նկարագրին մը... որ ինձի
համար միայն տեսանելի էր...
Զի փորձելի մէկ կողմ վանել, հետա-
քնել այս նախադասութիւնն որ այնքան գո-
հաւանութիւն կը պատճառէր ինձի: Ընդ-
հակառակը բուն ուրախութիւն մը զգա-
լի անոր մէջ... Երբ Մարտին խաճանցէն
զուրկ ելլելով վաղրեան մը առանձին
մնացիւք, ժողէջին մտեցայ, քծնաւ
զորովայն իրաւաստութեամբ և ան
բացատրելի յազու մով մը լեցուած՝ հար-
ցուցի իրեն.
— Ժողէջի, խոստովանե՛ք որ դուք

Այս անստուգութեան մէջէն ելլելու և
Չարքըձայլի մասին ճշգրիտ տեղեկու-
թիւններ տառապաւ համար, տեղ ուս
թուրք թերթերէն միայն խմբակիր ուղ-
ղակի գիտած է Այսինի հրատարակները
ճիշդիւս պաշտօն ունեցող գործող հրամա-
նատար Այսին փաշային և անոր հետ ան-
ստուգութիւն մը ունենալով հետեւեալ տե-
ղեկութիւնները քաղած է.
Այսին փաշային Իզմիր գալէն, այլնքն
անցեալ փետր. 20-ին ի վեր Չարքըձայլի
մասին ո՛ր և է լուր չիւր, հետեւա-
բար վերջերս հրատարակուած բոլոր լու-
րերն ալ անձինն ու սխալ են: Արդէն Այսին
փաշային հոս հասնելէն և աւագակարգի
հետապնդելու սկսելէն առաջ ալ՝ ամբան-
քէ ի վեր աւագակարգեալին նկատմամբ
տեղեկութիւն չիւր, որով կը հետեւի թէ
վերջին գէպէն յետոյ Չարքըձայլի հետ-
քը կըրտուած է և ինքը՝ ո՛վ զիտէ ո՛ր
արջին մէջ ապաստանած՝ ծայն ձիւն չի
հաներ: Գալով այն տեղեկութեան՝ թէ
անցեալ օր Չարքըձայլի Մէջմէջ գետին
անցած և իր ետեւէն հարեւր քառասուն
զօրք զրկուած է, այդ տօթիւս Այսին փաշայ
փաշա լուած է՝ թէ իսկապէս Այսինի գա-
ւառին մէջ ոչ միայն հեծեալ զօրքեր
չարուեալ ամէն կողմ զիշեր ցրել կը
պորտին և աւագակարգի կը հետապնդեն,
այլ նաեւ բոլոր կողմնակաւ պահակախո-
ներու մէջ միայն զօրքեր կան այդ նը-
պատակին համար, հետեւեալ Չարքըձա-
լին ետեւէն զօրք հանելու տեղի չիւր,
մինչև իսկ երկէ անկաւ տեսնուած ըլ-
լալ:

Նոյն թերթը ի վերջոյ կրէ թէ Այս-
նի պէս տարիներ ի վեր աւագակարգե-
ալին զարձած նահանգ մը մէկ օրէն միւսը
կարգի չի բերու իր, այլ համարեութիւն և
մանաւանդ յարատեւ ու անկեղծ ջանքեր
պէտք են թէ կառավարութեան և թէ ժո-
ղովուրդին կողմէ՝ փափաքուած հանգա-
րութիւնը ձեռք բերելու համար:
«ԲԱՅՈՅԻՒՆ» իր երկնաւան թիւին մէջ
սինթետիկութիւն ներկայացուցաւ. մա-
սին հետեւեալ նկատարութիւնները բրած է,
յանձնելով զանոնք ստիկանութեան լուրջ
ուշադրութեանը. — «Իզմիրի մէջ երեք
հատ սինթետիկութիւն հաստատութիւններ
կան, քանի մը հատ ալ նոր չիւրուելու
վրայ է. կուզենք այս հաստատութեանց
ինչ ինչ բնկացներու մասին քանի մը
խօսք բնկ և ցոյց տալ թէ որչափ կա-
րեւոր է ստիկանութեան և ինտելեկտուալ
հակադէմութեան հետ և չի թողու զանոնք
Մեր նկատարութեանը առաջինը լա-
րդարանի տեսակէտն է. սինթետիկութե-
ան մէջ չառ անգամ այնպիսի խողեր
պատկերացումներ տեղի կուենան որոնք
զարգացան աշակերտներու, դեռաւոր
զրկուողներու և մինչև իսկ կենտրոն համար
բարձրացուցիչ հանգամանքէ զուրկ ըլլալ
զատ նաեւ գաղմակակաւ և բարոյակա-
նը խանգարող բնկութեան: Երկրորդ՝
հրկէն վառնալը. հանդիսականներու յառ-
կացումը անոնները մէջմէկ տախտակով
իրարու գտնուած միացած են և զուր
եկելու համար միայն երկու կամ երեք
զուս կայ: Առաջած մը՝ արտաքին, հարա-
բաւոր բաղմութեան մը համախմբուած
այս տեսակ տեղերու մէջ երկէ երկարա-
կան թերթերէն հրգէ՛ մը ծագի, փախելու
հար չալտի ըլլալ և ժողովուրդը՝ մեծ
ու պոփիկ իրար պիտի անցնին, ալիստե-
ն:

Նոյն թերթը ի վերջոյ կրէ թէ Այս-
նի պէս տարիներ ի վեր աւագակարգե-
ալին զարձած նահանգ մը մէկ օրէն միւսը
կարգի չի բերու իր, այլ համարեութիւն և
մանաւանդ յարատեւ ու անկեղծ ջանքեր
պէտք են թէ կառավարութեան և թէ ժո-
ղովուրդին կողմէ՝ փափաքուած հանգա-
րութիւնը ձեռք բերելու համար:
«ԲԱՅՈՅԻՒՆ» իր երկնաւան թիւին մէջ
սինթետիկութիւն ներկայացուցաւ. մա-
սին հետեւեալ նկատարութիւնները բրած է,
յանձնելով զանոնք ստիկանութեան լուրջ
ուշադրութեանը. — «Իզմիրի մէջ երեք
հատ սինթետիկութիւն հաստատութիւններ
կան, քանի մը հատ ալ նոր չիւրուելու
վրայ է. կուզենք այս հաստատութեանց
ինչ ինչ բնկացներու մասին քանի մը
խօսք բնկ և ցոյց տալ թէ որչափ կա-
րեւոր է ստիկանութեան և ինտելեկտուալ
հակադէմութեան հետ և չի թողու զանոնք
Մեր նկատարութեանը առաջինը լա-
րդարանի տեսակէտն է. սինթետիկութե-
ան մէջ չառ անգամ այնպիսի խողեր
պատկերացումներ տեղի կուենան որոնք
զարգացան աշակերտներու, դեռաւոր
զրկուողներու և մինչև իսկ կենտրոն համար
բարձրացուցիչ հանգամանքէ զուրկ ըլլալ
զատ նաեւ գաղմակակաւ և բարոյակա-
նը խանգարող բնկութեան: Երկրորդ՝
հրկէն վառնալը. հանդիսականներու յառ-
կացումը անոնները մէջմէկ տախտակով
իրարու գտնուած միացած են և զուր
եկելու համար միայն երկու կամ երեք
զուս կայ: Առաջած մը՝ արտաքին, հարա-
բաւոր բաղմութեան մը համախմբուած
այս տեսակ տեղերու մէջ երկէ երկարա-
կան թերթերէն հրգէ՛ մը ծագի, փախելու
հար չալտի ըլլալ և ժողովուրդը՝ մեծ
ու պոփիկ իրար պիտի անցնին, ալիստե-
ն:

Ընտարարեցիք փորձիկ Գիւոր անտառին
մէջ... խոստովանեցէք որ... դուք գող-
ցաք՝ Տիկինին արծաթեղէնները...
Աղա՛ւ, յանկարծ իրեն ալ ալ հար-
ցումէն, ժողէջի երես նայեցաւ... Յե-
տոյ, յանկարծ, առանց պատասխանելու,
զէպի իրեն քաշեց զիւ և ծածկալի վրա
զրգոյսով համարը մը՝ որ լալտի հար-
ուածի մը չափ գործուր էր, քուտ ինձի:
— Մի՛ խօսիր առանց վրայ... քանի
որ ինձի հետ պիտի գաս փօքը արձարանը
... և քանի որ մեր երկուքին հագնիւրը
իրարու կը նմանին...
Յիշեցի որ Զարաթին կամուսնին առեւր
փօքը սպանի մը մէջ տեսած էի տեսակ
մը հնդկական կուսք... ահարկու ու լա-
ղանդող գեղեցկութեամբ մը... ժողէջի,
այս վաղրեալիս, այդ կուսքին կը նմա-
նէր...
Անցան օրեր և ամիսներ... Բնակա-

Հ. ՇԱՀՈՒՄ
ՀԱՍՏԱՏԵՐ 1894 — ԻԶՄԻՐ

Թէ ԻՆՉ Է ՄԵՐ ԳՈՐԾԸ
ՃԱՄԲՈՐԴԵՆԻՒՄ Զրկաւոր տալ՝ ամենամիջ տեղեկութիւններ բոլոր չողենաւ-
յին բնկարութեանց փոխադրութիւններուն և անոնց գիտելու և մեկնան թուա-
կաններուն վրայ:
ԱՅՈՒՐԶԻՍ ամեն կողմերու համար հայկաթիւն՝ ուղղակի տոմարներ, ընկերու-
թեանց տալարութեան մէջ որպէս զինկրով:
ՃԱՄԲՈՐԴԵՆԻՒՄ հանգստութեան համար՝ ամեն լաւ քաղմանները տրամադրելի
բնկ:
ՀԱՅԹԱՅԻՒՆ՝ աշխարհիս ամէն կողմէն Իզմիր կամ այլուր փոխադրուել ուղղուն-
րու՝ Իզմիրի մէջ կանխադրու վճարուած երթեկութեան տոմարներ:
ԳԱՂՄԱՅԻՒՆ՝ փոխադրող մեծ բնկարութեանց հետ մեր ունեցած մասնաւոր
կարգադրութեանց համեմատ, գիւրդութիւններ տալ զաղմականներու, գեղեցկալ գի-
տելով տոմարներ տալով Ամերիկայի կամ աշխարհիս ամէն կողմերու համար:
ԳՐԿԵՆ՝ ամեն տեսակ ապրանք, պակամ, քոյի աշխարհիս ամեն կողմերը ապա-
հով, արաղ և նպատաւոր գիտելու ու պայմաններով:
ՅԱՆԶԵՆ՝ մեղի վառահաւած ապրանքները կամ իրեղենները, (մաքալայի և չողե-
նաւալին բոլոր ձեւակերպութիւններն ու ծախսերը ի գործ գիտելով) նշանակուած ան-
ձին նոյնիսկ բնակարանը:
ԸՆԴՈՅՆ՝ մեր յաճախողներուն ամէն տեսակ գիւրդութիւններ, բոլոր զլաւուր
քաղաքներու մէջ մեր ունեցած 10000 աւելի թղթակցներու ձեւամար:
ՍԱՆԶԵՆ՝ Եւրոպայի և Ամերիկայէ հասած ամեն տեսակ ապրանքներու քրան-
գիւր թէ կողմերը և թէ ներքին գաւառները:
ԴԻՐԻՐԻԹԻՒՆԵՆ՝ ՏԱՂ՝ քաղաքիս բոլորովն մեկնել ուղղող բնանկներու կան
կարասիք փոխադրելու ուր որ ըլլայ, որպէս ինչ նախապէս անոնց փոխադ-
րութեան վարձքը, ամենամեծ խնամքով յանձնելու համար մինչև որպէս զաղմակ
մաքառուներ, և ի հարկին, լաւ պայմանադրութեան, նոյնիսկ իրենց հաստատուե-
լիք քաղքին բնակարանը:
ՀԱՆԵՆ՝ ՏԱՂ՝ Իզմիր հասած ապրանքներ, մաքառուեալն գիւրմատայիկ պայման-
ներով:
ԳԱՆԶԵՆ՝ զրկուելու համար յանձնուած ապրանքներու փոխարժէքը՝ ուղղարկուած
քաղաքին մէջ ապրանքի յանձնուած պահուն և այստեղ վճարել անոնց փոխարժէքը:
Տառն և վեց տարուան փորձառութեան ի վիճակի ենք ամեն կերպով գոհացնե-
լու մեր ամեն գիւրմատան յաճախողները և մեզ գիտողները պիտի օգտուին մեր
ամեն ձեւերու վրայ ունեցած պարտաւորութիւններէն:
100—2

բուն պիտի դարձնուին և այս տակնու-
վրայութեան մէջ ահագին վառններ յա-
ռաջ պիտի գան:
Այս երկու կարեւոր կէտերուն վրայ ու-
տիկանութեան և ինտելեկտուալութեան ու-
շադրութիւնը հրաւիրել յետոյ՝ աւելորդ
չենք կարծիք յանձնարարել որ հետեւեալ
մէկ քանի պարագաներն ալ անտես չառ-
նուին: Ամերիկայի շատ մօտ դրուած են
իրարու, այնպէս որ անոնց Լոսէն և առ-
ջէն անցնել շատ դժուար կըլլայ և ասիւ
առաջ կուգան անտարբէ միջադէպեր և
անպատահելութիւններ: Երկրորդ՝ նախապէս
քննել թէ առ առաւելը չալի՛ հողի կըր-
նան պարունակել այդ չենքերը, և ըստ
այնմ որպէս թիւլ մը աւելի յաճախող
չընդունել, որպէս զի արհը չափազանց չի
խնդուել, ինչ որ պարձեալ թէ՛ բարոյա-
կան, թէ՛ ստույգապահական և թէ՛ հան-
գստութեան տեսակէտով կրնայ անհաճոյ
զէպերու տեղի տալ:
Առանցմէ զատ՝ սա ալ կը խնդրենք
սինթետիկութիւն վարկ-տեղերն որ փափ-
կանկարծին վաղ անցնին հոռատանի
նոր գնած «Ալեքսի» զրահաւորը և ուրիշ
ստոր նման բաներ ցարգալիք, քանի որ
հանդիսականներէն մեծ մասը օսմանցիներ
են որոնց վրայ լաւ տալարութիւն
չենք հարկաւ կրէտէ իրր թէ իրենց ձեռ-
քին տանելու համար գնուած զրահաւորի
մը հրապարակային յուսալարմը և կա-
րող է ներկայ խառն տարրերու միջև ա-
նտարբէ անկարգութիւններու և խօսքե-
րու տեղի տալ:
«ԴԱՇԽՆՔ» կը ծախուի մերանկաց
Թաղ Պոս Մարչի գիւմայ ԳՈՒԹԻ ծխա-
վառարին մօտ: Բարախանց վրայ՝ Բէմերի
բառած՝ ՎԱՍԻԼ, ծխալաւառարին մօտ:

հարաւ ստիկանները չի կրցան բան մը
դանել և վերջնականապէս զաղրեցուցն
քննութիւնները և խոսքարկութիւնները:
Իրենց կարծիքը այն էր որ այս յանդուգն
ձեւակարգ ի գործ դրուած էր Բարեկեան
փորձ և ճարտիկի գողերու կողմէ... Ուրեմն
թող Ներքին Բարեկե մէջ փնտռեն այդ
գողերը՝ որոնց նմանները կը վրտան հոն...
Այս միտալան արդիւնքը զայրացուց
Տիկինը: Արտա լուսն կերպով մեղադրել
ստիկանութեան որ չէր կրնար իրեն վե-
րադարձնել իր արծաթեղէնները: Բայց
ստոր համար յոյս չի կարելի նորէն զրա-
նելու «Լուի ԺԻ Ի խօսմանը», ինչպէս
կրկը ժողէջի: Ամէն օր նոր նոր և ալ-
կանգալ երկազրութիւններ և կատիւաներ
կը յայտար և կը հաղորդէր զանոնք ու-
տիկաններուն, որոնք այլիս յոյնած ու-
ձանձուրած այս բարբառահանքերէն՝ ոչ
իսկ պատասխան կուտային... Վերջապէս
ժողէջի մասին սիրտս հանգստացաւ...
որովհետեւ միշտ կը վախնայի որ զլաւուն
փորձանք մը պիտի գար...
(Հարաւանկելի)

Հ. ՇԱՀՈՒՄ
ՀԱՍՏԱՏԵՐ 1894 — ԻԶՄԻՐ

Թէ ԻՆՉ Է ՄԵՐ ԳՈՐԾԸ
ՃԱՄԲՈՐԴԵՆԻՒՄ Զրկաւոր տալ՝ ամենամիջ տեղեկութիւններ բոլոր չողենաւ-
յին բնկարութեանց փոխադրութիւններուն և անոնց գիտելու և մեկնան թուա-
կաններուն վրայ:
ԱՅՈՒՐԶԻՍ ամեն կողմերու համար հայկաթիւն՝ ուղղակի տոմարներ, ընկերու-
թեանց տալարութեան մէջ որպէս զինկրով:
ՃԱՄԲՈՐԴԵՆԻՒՄ հանգստութեան համար՝ ամեն լաւ քաղմանները տրամադրելի
բնկ:
ՀԱՅԹԱՅԻՒՆ՝ աշխարհիս ամէն կողմէն Իզմիր կամ այլուր փոխադրուել ուղղուն-
րու՝ Իզմիրի մէջ կանխադրու վճարուած երթեկութեան տոմարներ:
ԳԱՂՄԱՅԻՒՆ՝ փոխադրող մեծ բնկարութեանց հետ մեր ունեցած մասնաւոր
կարգադրութեանց համեմատ, գիւրդութիւններ տալ զաղմականներու, գեղեցկալ գի-
տելով տոմարներ տալով Ամերիկայի կամ աշխարհիս ամէն կողմերու համար:
ԳՐԿԵՆ՝ ամեն տեսակ ապրանք, պակամ, քոյի աշխարհիս ամեն կողմերը ապա-
հով, արաղ և նպատաւոր գիտելու ու պայմաններով:
ՅԱՆԶԵՆ՝ մեղի վառահաւած ապրանքները կամ իրեղենները, (մաքալայի և չողե-
նաւալին բոլոր ձեւակերպութիւններն ու ծախսերը ի գործ գիտելով) նշանակուած ան-
ձին նոյնիսկ բնակարանը:
ԸՆԴՈՅՆ՝ մեր յաճախողներուն ամէն տեսակ գիւրդութիւններ, բոլոր զլաւուր
քաղաքներու մէջ մեր ունեցած 10000 աւելի թղթակցներու ձեւամար:
ՍԱՆԶԵՆ՝ Եւրոպայի և Ամերիկայէ հասած ամեն տեսակ ապրանքներու քրան-
գիւր թէ կողմերը և թէ ներքին գաւառները:
ԴԻՐԻՐԻԹԻՒՆԵՆ՝ ՏԱՂ՝ քաղաքիս բոլորովն մեկնել ուղղող բնանկներու կան
կարասիք փոխադրելու ուր որ ըլլայ, որպէս ինչ նախապէս անոնց փոխադ-
րութեան վարձքը, ամենամեծ խնամքով յանձնելու համար մինչև որպէս զաղմակ
մաքառուներ, և ի հարկին, լաւ պայմանադրութեան, նոյնիսկ իրենց հաստատուե-
լիք քաղքին բնակարանը:
ՀԱՆԵՆ՝ ՏԱՂ՝ Իզմիր հասած ապրանքներ, մաքառուեալն գիւրմատայիկ պայման-
ներով:
ԳԱՆԶԵՆ՝ զրկուելու համար յանձնուած ապրանքներու փոխարժէքը՝ ուղղարկուած
քաղաքին մէջ ապրանքի յանձնուած պահուն և այստեղ վճարել անոնց փոխարժէքը:
Տառն և վեց տարուան փորձառութեան ի վիճակի ենք ամեն կերպով գոհացնե-
լու մեր ամեն գիւրմատան յաճախողները և մեզ գիտողները պիտի օգտուին մեր
ամեն ձեւերու վրայ ունեցած պարտաւորութիւններէն:
100—2

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՀԱՐԱՐԱԿ 12/25 ՄԱՐՏ 1910		
ԲԱՄԱԿ		
Կիրքու	Մայիս Յունիս	Այնպիսի 7 76
	Օգոստ. Սեպտ.	7 39
Նիւ-Եօք	Մայիս Յուն.	14 96
	ՍՈՒՐԾ	
Լոստոն	Մայիս	33
	ՇՊՐԱՐ	
»	Մայիս	14 8 1/2
	ՏՈՐԵՆ	
Կիրքու	Մայիս	7/11 7/0

ՆՈՐԵՍ
ՎԱՐՈՒԹԵԱՄ ՏԻՎ ՄԻՐԱՆՈՅՏԻ
ԳԵՅԻ ԹԱՏՐԵՆԻՆ ՄԵՋ

Կիրակի 4. Ե. Ժ. 2ին
ԹՕՍԻՐԸ
և
Զաւեյս մը
Գին 5, 3 և 2 ութնոց
ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԳԻՇԵՐ
ՄԵՐԹԻՆԵՔ ՔԼԻԹԻ ՄԵՋ
ԳԱՏՏԳԱՆ
Տրամ բնանկան կեանքի
5 Արար
և
Զաւեյա մը

ՄԱՐԳԱՐ ՄԵՍԻԱՆԱՆ
ԵՒ
ԹՈՎՄԱՍ ՄԵՆԵՎԻՇԵԱՆ

ԳԵՂԱՎԱՃԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՒ
ՀԱՄԵՄԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
(Պատկանակ փողոց Ազիւսին մօտ) (Droguerie

Այի Եղեղի Կոստանդ Սիւքիս ' ի. ձ. քէրհանէ, Թիւ. 9-13